

บทความวิจัย

การใช้ชุดบอร์ดเกม เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและทักษะการอ่าน ของเด็กปฐมวัย¹

ณัฐนรี มหายศนันท์² และศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์³

บทคัดย่อ

การเรียนรู้ภาษา เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาการในทุกด้านของชีวิตเด็กปฐมวัย ไม่เพียงแต่ช่วยให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาด้านสติปัญญา (Cognitive Development) การเข้าสังคม (Social Interaction) และการเรียนรู้ด้านวิชาการ (Academic Learning) ภาษาไม่ใช่แค่เครื่องมือสื่อสาร แต่ยังเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้เด็กเข้าใจโลก คิดวิเคราะห์ และเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองกับสิ่งรอบตัวพร้อมที่จะต่อยอดในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้ดียิ่งขึ้น บทความนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมการใช้ชุดบอร์ดเกม เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดบอร์ดเกม หรือเกมกระดาน ซึ่งประกอบด้วย บอร์ดเกม การ์ดเกม ลูกเต๋า ยึดหลักประสบการณ์สำคัญที่จะต้องเกิดกับเด็กปฐมวัย มีกฎกติกา รูปแบบการเล่นได้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม วิธีการเล่นตามจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมทักษะการพูดคำศัพท์ ทักษะการพูดเป็นประโยค ทักษะการพูดเป็นเรื่องราว และพัฒนาการความสามารถทักษะการอ่านจากรูปภาพสัญลักษณ์

คำสำคัญ: ชุดบอร์ดเกม, ทักษะทางภาษา, เด็กปฐมวัย.

¹ บทความวิชาการนี้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

² นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Board Game Set to Promote Speaking and Reading Skills in Preschool Children⁴

Natnaree Mahayossnun⁵ and Sirimas Kosanipatt⁶

Abstract

Language acquisition is a fundamental pillar of early childhood development, influencing every aspect of a young child's life. It is not merely a tool for effective communication but a crucial instrument for fostering cognitive development, social interaction, and academic learning. Language serves as more than just a means of communication; it is a key that enables children to understand the world, think critically, and connect their own experiences with their surroundings. This foundational skill prepares them to adapt and thrive in an ever-changing future. This paper aims to promote the use of a board game set to enhance the speaking and reading skills of preschool children. The proposed board game set, which includes a game board, playing cards, and dice, is designed based on the essential experiences vital for early childhood education. The game features clear rules and can be played individually or in groups. Its methodology is specifically crafted to achieve targeted objectives: to promote vocabulary speaking skills, sentence construction skills, narrative storytelling skills, and to develop reading ability from images and symbols.

Keywords: Board Game Set, Language Skills, Early Childhood

⁴ Academic Article about Graduate teaching

⁵ Students in the Master of Education (Learning Management), Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University

⁶ Lecturer in the Department of Learning Management, Chiang Mai Rajabhat University

บทนำ

การพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย เป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ทำให้ผลของการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดต่อการสร้างรากฐานของชีวิต โดยเริ่มตั้งแต่การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดีมีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้และ ทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย 3-6 ปี เด็กควรได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป พัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นพัฒนาการที่สำคัญด้านหนึ่งของเด็กปฐมวัยเพื่อความพร้อมในการเรียนรู้ในอนาคต การใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ การจัดกิจกรรมทางภาษามุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออก ในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การส่งเสริมความสามารถทางภาษาควรเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยเพราะเป็นวัยมีพัฒนาการทางภาษาอย่างรวดเร็ว ด้วยการพัฒนาด้านการฟัง การพูดการอ่านและการเขียนไปพร้อมกัน และเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ได้ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญการกลายเป็นทักษะทางภาษา โดยเฉพาะการพูด เป็นการสื่อสารสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยใช้คำเสียง เพื่อสื่อความหมายไปให้ผู้ฟังหรือเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดหรือความต้องการของตนได้ ทักษะด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยเป็นการเตรียมความพร้อม เด็กควรมีประสบการณ์ในการอ่านผ่านเรื่องราวประสบการณ์ต่าง ๆ จากการเรียนรู้ประสาทสัมผัส รูปธรรมสู่นามธรรมเช่น การอ่านภาพจากหนังสือ อ่านเครื่องหมายและ อ่านสัญลักษณ์ เด็กเกิดความคุ้นเคยและเคยชินกับการอ่านหนังสือ จนพัฒนาเป็นนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2568)

จากการจัดการศึกษาภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมเด็กปฐมวัย 5-6 ปี โรงเรียนบ้านห้วยต้มชัยยะวงศาอุปถัมภ์ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นกลุ่มชนชาติพันธุ์ ปกาเกอญอ จากการสังเกตพฤติกรรม สันทนาได้ตอบ การพูดและการอ่านของเด็กไม่เป็นตามวัย การพูดเป็นคำต่าง ๆ การพูดสลับคำ การอ่านภาพ ใช้ภาษาถิ่นเป็นหลักทำให้ส่งผลต่อการพูด การสื่อสาร ความพร้อมการอ่านภาพ สัญลักษณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเรียนรู้ และความพร้อมในการเรียนรู้ในอนาคตของเด็ก ดังนั้นการวางรากฐานด้านภาษาจึงสำคัญกับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง

หลักพัฒนาการเด็กสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี และการเรียนรู้โดยเน้นการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมและสมดุล ทุกด้าน ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้วยวิธีการเหมาะสม กับวัยและความสามารถ สอดคล้องกับการพัฒนาสมอง จัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก โดยเน้นการจัดกิจกรรมบูรณาการด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย เปิดโอกาสเด็กได้เลือก คิด ตัดสินใจ และลงมือทำเหมาะสมกับวัย มีทักษะชีวิต และเรียนรู้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2568)

ซึ่งเด็กกับการเล่นเป็นสิ่งที่คู่กัน และการเล่นเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตเด็ก เนื่องจากเด็กได้สัมผัสบรรยากาศของการเรียนรู้ที่สนุกและมีความสุขพร้อมที่จะพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา ปัจจุบันบอร์ดเกม ทางการศึกษาเข้ามามีบทบาทในการ ส่งเสริมผู้เรียนเป็นจำนวนมาก บอร์ดเกมหรือเกมกระดาน เป็นเกมที่สามารถทำให้เด็กปฐมวัยได้เล่น หยิบจับสัมผัส สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์ ด้านสติปัญญา เรื่องของภาษา การรู้หนังสือ เด็กรู้จักสนทนาได้ตอบและเล่า

เรื่องราวต่างๆให้ผู้อื่นเข้าใจอ่านภาพและสัญลักษณ์ มีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและการเขียนเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ผ่านกระบวนการเล่นแบบเดี่ยว กลุ่ม โดยมีกฎกติการูปแบบของเกม กระดานแต่ละเกมแตกต่างกันไปขึ้นกับวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนจะนำมาส่งเสริมให้กับเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2568)

ชุดบอร์ดเกม เป็นเกมกระดาน การ์ดเกม มีอุปกรณ์ประกอบการเล่นได้แก่ กระดานหมากเดินเกม ลูกเต๋า การ์ดเกมเป็นตัวกำหนด โดยวิธีการะบวนการเล่นเกม เล่นเดี่ยว เล่นเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ จัดลำดับผู้เล่นโดยใช้อุปกรณ์ในการเล่นแต่ละครั้งตามชุดที่เล่น ลักษณะการเล่น เล่นทายคำ ใ้ทำทางจากการสังเกตการ์ดเล่าเรื่อง เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและ ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย เป็นการใช้ชุดบอร์ดเกมโดยผู้เล่นจะทำการพูดคำศัพท์ เช่น พูดชื่อ พูดเป็นประโยค ใครทำอะไร ที่ไหน และพูดเป็นเรื่องราว ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากการสังเกต สัมผัส ผวนกเข้ากับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งอ่านจากภาพและสัญลักษณ์ผ่านการอ่านการ์ด สุ่มโยนลูกเต๋ารูปภาพ เพิ่มกฎกติกาเพิ่มเรื่องของเวลาตามความยากง่ายของการเล่นเกม ครุมีหน้าที่เป็นโค้ช ส่งเสริมและกระตุ้นผู้เรียนทำการสังเกตพฤติกรรมก่อน ระหว่างและหลังจบเกม ชุดบอร์ดเกมจัดในกิจกรรมหลักคือ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ได้แก่ ประสบการณ์สำคัญด้านสติปัญญา เรื่องของการใช้ภาษาและการสื่อสาร และสาระที่ควรเรียนรู้ทั้ง 4 สาระได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับ ตัวเด็ก ชื่อ อวัยวะ บุคคล และสถานที่ อาชีพต่าง ๆ ธรรมชาติรอบตัว สัตว์ พืช ยานพาหนะและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวสิ่งของเครื่องใช้ รูปร่างรูปทรง เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2568)

ภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ภาษามีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมากเพราะเด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่นและเป็นพื้นฐานสำคัญของอารมณ์สังคมและพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ดังนั้นการส่งเสริมความสามารถทางภาษาจึงควรเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยเพราะเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว ด้วยการพัฒนาด้านการฟังการพูดการอ่านและการเขียนพร้อมกันและเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ได้ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญการกลายเป็นทักษะทางภาษาโดยเฉพาะภาษาแม่ ซึ่งการส่งเสริมความสามารถดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจด้านพัฒนาการการทำงานของสมองและวิธีการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้สามารถส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ทางภาษาใหม่ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับความแตกต่าง ระหว่างบุคคล (ชนิพรรณ จาติเสถียรและคณะ, 2560) “การเรียนรู้ภาษา” เป็นรากฐานสำคัญของพัฒนาการในทุกด้านของชีวิตเด็กไม่เพียงแต่ช่วยให้เด็กสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาด้านสติปัญญา (Cognitive Development) การเข้าสังคม(Social Interaction) และการเรียนรู้ด้านวิชาการ (Academic Learning) ภาษาไม่ใช่แค่เครื่องมือสื่อสาร แต่ยังเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้เด็กเข้าใจโลก คิดวิเคราะห์ และเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองกับสิ่งรอบตัวได้ดียิ่งขึ้น (ธามเชื้อสถาปนศิริ, 2568) การเรียนรู้ภาษาของเด็กเกิดขึ้นได้จากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้เคียงเช่น พ่อ แม่ เพื่อน ครู และอิทธิพลของบริบท สิ่งรอบตัวเด็กการช่วยเหลือ และลงมือทำเป็นขั้นตอนผ่านการเล่นและกิจกรรมช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษา การใช้สัญลักษณ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย 7 ระยะ (นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช, 2557)

ตารางที่ 1 พัฒนาการทางภาษาของเด็กดังนี้

ระยะ	พัฒนาการ
1. ระยะปะปะ (แรกเกิด - 6 เดือน)	จะเปล่งเสียงที่ยังไม่มีความหมาย เพื่อบอก ความต้องการและเมื่อได้รับการตอบสนองจะรู้สึกพอใจ
2. ระยะแยกแยะ (6 เดือน - 1 ปี)	จะสามารถแยกแยะเสียงต่างๆ ที่เขา ได้ยิน เด็กจะเริ่มเลียนเสียงสูงๆ ต่ำ ๆ ถ้าเสียง ที่เขาเปล่งออกมาได้รับการตอบสนองในทาง บวก เขาก็จะเปล่งเสียงนั้นซ้ำอีก
3. ระยะเลียนแบบ (1 - 2 ปี)	ในระยนี้เด็กก็จะเริ่มเลียนเสียงต่างๆ ที่ เขาได้ยิน เช่น เสียงพ่อแม่/ผู้ดูแลที่ใกล้ชิด เสียงที่เปล่งออกมาอย่างไม่มี ความหมาย
4. ระยะขยาย (2 - 4 ปี)	เด็กหัดพูดโดยจะเริ่มจากการหัดเรียก ชื่อ คน สัตว์และสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง นก หมา แมว อายุ 2 ปี จะเริ่มพูดเป็นคำ อายุ 3 ปี เด็กจะเริ่มพูดเป็นประโยค อายุ 4 ปี เด็กจะเริ่มใช้คำศัพท์ต่าง ๆ
5. ระยะโครงสร้าง (4 - 5 ปี)	ระยะนี้เด็กจะมีความสามารถในการรับรู้และการสังเกตมากขึ้น เด็กจะเริ่มเล่นสนุกกับการคิดคำและประโยคง่าย ๆ ของตนเองโดยอาศัยการสร้างจากคำ วลี ประโยคที่ได้ยินจากคนอื่น ๆ พูดเด็กจะรู้สึกสนุกกับการเปล่งเสียง โดยอาจจะเล่นเกมกับเพื่อนหรือ สมาชิกในครอบครัว
6. ระยะตอบสนอง (5 - 6 ปี)	เด็กจะมีความสามารถในการคิดและมีพัฒนาการทางภาษาที่สูงขึ้น ภาษาของเด็กในวัยนี้ จะเริ่มใช้ ไวยากรณ์อย่างง่ายได้รู้จักคำที่เกี่ยวข้องกับบ้านและโรงเรียน
7. ระยะสร้างสรรค์ (อายุ 6 ปีขึ้นไป)	เด็กจะเล่นสนุกกับคำ และหาวิธีสื่อความหมายด้วยตัวเลข ในระยะนี้เด็กจะพัฒนาวิเคราะห์และ สร้างสรรค์ทักษะในการสื่อความหมาย มีการใช้ถ้อยคำสำนวนการเปรียบเทียบ และภาษาพูดที่เป็นนามธรรมมากขึ้น

การอ่านของเด็กเป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่องโดยเริ่มต้นตั้งแต่ปฐมวัย การเตรียมความพร้อมทักษะด้านการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องฝึก ทักษะประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กสนใจทั้งการอ่านภาพจากหนังสือนิทาน อ่านเครื่องหมายและอ่านสัญลักษณ์ เมื่อเด็กอยู่ในวัยอนุบาลเด็กวัยนี้จะซึมซับและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวได้ง่ายและรวดเร็ว (นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช, 2557) การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัย 3 – 6 ปี จะจัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นด้วยการปฏิบัติจริงโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะและเจตคติ ในการเรียนรู้ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นการจัดกิจกรรมจะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 (อรรถัย เลาอลงกรณ์, 2562) เด็กกับการเล่นเป็นสิ่งที่คู่กันและการเล่นก็เป็นสิ่งสำคัญ จำเป็นในชีวิตเด็กเนื่องจากการเล่นเป็นโอกาสที่ทำให้เด็กได้สัมผัสบรรยากาศของการเรียนรู้ที่สนุกและมีความสุขก่อนเกิดพัฒนาการด้านสติปัญญาและเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เด็กรู้จักฝึกฝนตนเอง (กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข, 2564)

ความหมายทักษะการพูด

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย ได้มีผู้ให้ความหมายของทักษะการพูดโดย รังสรรค์ จันตะ (2541) ได้กล่าวถึงการพูด หมายถึงกระบวนการหนึ่งในการสื่อสารของมนุษย์ ผู้พูดจะเป็นผู้ส่งสารอันเป็นเนื้อหาสาระข้อมูล ความรู้ กับอารมณ์ความรู้สึกความต้องการและความคิดเห็นของตัวเองประกอบกับกริยาท่าทางต่างๆ ส่งไปยังผู้ฟังหรือผู้รับสารเพื่อให้ได้รับทราบและเกิดการตอบสนองในขั้นตอนสุดท้ายอีกทั้ง ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541) ได้กล่าวถึงความหมายของการพูดไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic level) หมายถึง ขบวนการที่ผู้พูดสรรหาถ้อยคำ เสียงที่ต้องการใช้มารวมกัน เปล่งออกมาเป็นประโยคที่ถูกต้อง ตามหลักไวยากรณ์ ด้านสรีรวิทยา (Physiological level) เป็นระบบการทำงานของเซลล์ประสาท เช่นจัดสรรให้อวัยวะต่างๆ ของผู้พูดเคลื่อนไหว เพื่อการเปล่งเสียงกระตุ้นการทำงานของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง และอวัยวะที่ใช้ในการรับฟังเสียงของผู้พูด และผู้ฟัง ด้านความรู้ในเรื่องเสียง (Acoustic level) ก็คือการที่คลื่นเสียงเดินทางผ่านอากาศระหว่างผู้พูดมายังผู้ฟัง พร้อมๆ กับที่จะสะท้อนไปเข้าหูผู้พูดเองด้วย ด้านจิตวิทยา (Psychological level) หมายถึง ความรู้สึกจากการฟังที่ได้ยินได้ฟังจากผู้พูดทำให้เกิดความสัมพันธ์กันทั้งผู้พูดและผู้ฟัง โดยที่มีการคาดหวังด้วยกันทั้งสองฝ่าย จากการศึกษความหมายของการพูดของเด็กปฐมวัย สรุปได้ว่าทักษะการพูดเป็นการสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยใช้คำเสียง เพื่อสื่อความหมายไปให้ผู้ฟังรู้หรือเข้าใจ ความรู้สึก นึกคิดหรือความต้องการของตนได้ผ่านการเล่นชุดบอร์ดเกม

พัฒนาการทักษะการพูด

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทักษะพูดของเด็กปฐมวัยซึ่ง สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2546) ได้กล่าวถึง พัฒนาการทางภาษาและการพูดเป็นการเรียนรู้การเข้าใจคำพูดของผู้อื่น โดยเริ่มจากการเข้าใจคำศัพท์ประเภทง่าย ๆ จะสะสมความเข้าใจคำศัพท์อยู่ระยะหนึ่ง ก่อนที่จะใช้คำศัพท์เหล่านี้ในการพูดสื่อสารภาษากับผู้อื่น คำศัพท์ที่เด็กเรียนรู้ประกอบด้วย คำนามที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ อวัยวะ ร่างกาย ชื่อผลไม้ และอาหาร ชื่อสี คำบอกความรู้สึกสัมผัส บอกสถานที่ ทิศทาง เวลา ขนาด จำนวน ระยะทาง กิริยาอาการ คำวิเศษณ์ คำบุพบท และคำสันธาน เด็กปกติเรียนรู้คำนามได้ก่อนประเภทอื่น แต่เมื่ออายุมากขึ้นอัตราการเรียนรู้คำนามจะลดลง เด็กจำนวนคำศัพท์ที่เด็กรู้จักจะมีเพิ่มมากขึ้นจากจำนวนที่รู้จักเพียงแค่สิบคำเมื่ออายุ 1 ปี กลายเป็น 2000 คำ เมื่ออายุ 4 ปี ในช่วง 2 - 4 ปี เด็กจะมีอัตราการพัฒนาด้านการเรียนรู้ และจดจำคำศัพท์ได้รวดเร็วมาก และมีอัตราการพัฒนาสูงในช่วงอายุอื่น ๆ และเบญจมาศ พระธานี (2540) ได้กล่าวถึงการพัฒนาภาษาและการพูดเป็นไปตามลำดับขั้นดังนี้

1. เสียงแสดงปฏิกิริยาสะท้อน (reflex sounds) อายุ 0 – 2 เดือน เป็นขั้นแรกการเรียนรู้ภาษาและการพูดเริ่มตั้งแต่เด็กร้องไห้ตอนแรกคลอด ซึ่งเป็นการแสดงถึงพัฒนาการทำงานของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงและหายใจที่จะเป็นพื้นฐานของการพูดต่อไป การร้องไห้ระยะต่อมาจะแสดง ถึงความต้องการของเด็กได้หลายอย่างเช่น หิว เปียก หรือตกใจ เป็นต้น
2. เสียงอ้อแอ้ (babbling) 2 เดือนถึง 2 ปี เป็นขั้นที่เด็กส่งเสียงด้วยความพอใจที่ได้เคลื่อนไหวอวัยวะที่ใช้ในการพูด จะเลียนแบบเสียงของตัวเองซ้ำๆ เสียงอ้อแอ้นี้เกิดขึ้นโดย

สัญชาตญาณของความเป็นมนุษย์จึงพบได้ในเด็กทุกคนแม้กระทั่งเด็กหูหนวกหูตึงแต่การส่งเสียงอ้อแอ้ในเด็กเหล่านี้จะไม่พัฒนาต่อไปตามปกติเพราะได้ยินเสียงของตัวเอง

3. การส่งเสียงเพื่อสื่อความหมาย (Socialized vocal play) อายุ 5 – 6 เดือน เป็นขั้นที่เด็กเริ่มส่งเสียงเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นโดยเด็กฟังเสียงผู้อื่นและส่งเสียงโต้ตอบเป็นครั้งคราว ขั้นนี้เป็นขั้นที่คาบเกี่ยวกับการส่งเสียงอ้อแอ้ ซึ่งบางครั้งเด็กจะส่งเสียงอ้อแอ้เล่นคนเดียว บางครั้งส่งเสียงเพื่อโต้ตอบคนรอบข้าง

4. คำแรกที่มีความหมาย (the first meaningfully Word) อายุ 10 – 18 เดือน เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเข้าใจคำพูดที่เคยได้ยินจากการเชื่อมโยงคำพูดกับเหตุการณ์ต่าง ๆ สะสมเป็นความรู้ภายในเมื่อเด็กพร้อมเด็กจะเลียนแบบและออกเสียงพูดคำนั้น ถูกต้องในเวลาต่อมา

5. วลี ประโยค และภาษาเด็ก (phrases sentences and jargon) อายุ 12 – 24 เดือน เป็นขั้นที่เด็กเริ่มพูดเป็นคำที่ยาว 2 พยางค์ หรือ คำ 2 คำ รวมกันเป็นวลีและประโยค ซึ่งมีความซับซ้อนมากขึ้นตามอายุโดยเฉลี่ยเด็กอายุ 1 ปี จะพูดวลีหรือ ประโยคที่ยาว 1 คำ เด็กอายุ 2 ปี จะพูดวลีหรือประโยคที่ยาว 2 คำ เด็กอายุ 3 ปี จะพูดวลีหรือประโยคที่ยาว 3 คำ และเด็กอายุ 4 ปี จะพูดวลีหรือประโยคยาว 4 คำ แต่ในบางครั้งเด็กจะมีการทดลองใช้คำศัพท์ใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะมีลักษณะของการหยุดคิด (pause) พูดซ้ำ ๆ ใช้คำ เอ้ออ้า บ่อย ๆ พูดติดอ่าง ลักษณะการพูดเช่นนี้เกิดขึ้นในช่วงที่เด็กอายุ 2 – 6 ปี ซึ่งจะค่อย ๆ หายไปเมื่อเด็กเรียนรู้การพูดคำศัพท์ต่าง ๆ มากขึ้นหรือในบางครั้งเด็กเองอยากพูดอยากอธิบายบางสิ่งบางอย่างแต่ไม่ทราบว่าจะใช้คำศัพท์อะไร เด็กจะใช้พยางค์ที่ไม่มีความหมายปนกับพยางค์ที่มีความหมายการพูดลักษณะเช่นนี้จะหายไปเมื่อเด็กมีอายุ 2 ปี เพราะเด็กมีการขยายคำศัพท์มากขึ้นแล้ว

6. พัฒนาการแปรเสียง เสียง จังหวะ และภาษา (articulation voice rhythm and language development) อายุ 5 – 7 ปี เป็นขั้นที่เด็กมีการเรียนรู้การใช้เสียงพูดให้ถูกต้อง และมีการขยายคำศัพท์โครงสร้างและความซับซ้อนของประโยคมากขึ้นเด็กจะพัฒนาสิ่งเหล่านี้ได้ค่อนข้างสมบูรณ์ใกล้เคียงผู้ใหญ่ราวอายุ 7 – 8 ปี

สรุปได้ว่าพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย จะเป็นการพูดที่เป็นไปตามวัย ความสามารถการรู้คำ คำศัพท์มากขึ้น สามารถถ่ายทอดการพูดติดต่อสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจได้ ซึ่งเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กอายุ 5 – 6 ปี จะสามารถพูดคำศัพท์ตั้งแต่ 2,000 - 2,500 คำขึ้นไป พูดประโยคยาวได้ 4-5 คำโดยเฉลี่ย และใช้ไวยากรณ์ ได้เทียบเท่ากับผู้ใหญ่ใช้ คำ วลี ประโยค การอธิบายเรื่องราวเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นได้รู้และเข้าใจ ดังนั้นเด็กจะมีพัฒนาการที่เป็นไปตามวัยและลำดับขั้น

ความหมายทักษะการอ่าน

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของการอ่านซึ่ง นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช (2557) ได้ให้ความหมายว่า เป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่องโดยเริ่มต้นตั้งแต่ปฐมวัย การเตรียมความพร้อมทักษะด้านการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่พ่อแม่ผู้เลี้ยงดูจะต้องฝึกทักษะเฉพาะบางอย่าง ตั้งแต่ช่วงปฐมวัยก่อนที่เด็กจะเข้าเรียนในชั้นอนุบาล โดยเด็กควรมีประสบการณ์ในการอ่าน ผ่านเรื่องราวประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กสนใจ ทั้งการอ่านภาพจากหนังสือนิทาน อ่านเครื่องหมายและ อ่านสัญลักษณ์ เมื่อเด็กอยู่ในวัยอนุบาลเด็กวัยนี้จะซึมซับและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวได้ง่ายและรวดเร็ว คุณครูควรปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เด็กเกิดความคุ้นเคยและเคยชินกับการอ่านหนังสือ จนพัฒนา

เป็นนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ส่งเสริม ทักษะการฟัง กระตุ้นจินตนาการและความคิดรวบยอด เป็นการพัฒนาศักยภาพสมองเด็กปฐมวัยผ่านการอ่าน นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2541) อ้างในบรูเนอร์ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยเชื่อว่าเด็กทุกระดับขั้นของการพัฒนาสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาใดก็ได้ ถ้าจัดการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก การเรียนรู้ตามแนวคิดของบรูเนอร์ แบ่งเป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Enactive representation) เป็นขั้นการเรียนรู้ที่เกิดจากประสาทสัมผัส เช่น การดูตัวอย่างและทำตามซึ่งเป็นช่วงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในเด็กอายุ 2 ปี ดังในกรณีที่เด็กเล็ก ๆ นอนอยู่ในเปลและเขย่าของเล่น ขณะที่เขย่าบังเอิญของเล่นตกข้างๆ เด็กจะหยุดคิดหนึ่งแล้วยกมือขึ้นดูทำท่าประหลาดใจ แล้วเขย่ามือเล่นต่อไป โดยไม่มีของเล่นนั้น เพราะเด็กคิดว่ามีอนั้นคือของเล่น และเมื่อเขย่ามือเด็กก็คิดว่าจะได้ยินเสียง ของเล่นนั้นคือเด็กถ่ายทอดสิ่งของ (ของเล่น) แทนประสบการณ์ด้วยการกระทำขั้นนี้ตรงกับขั้น sensory motor ในทฤษฎีของเพียเจต์

2. การเรียนรู้ด้วยการลองดู และจินตนาการ (Iconic representation) เป็นขั้นที่เด็กเรียนรู้ในการมองเห็น และการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ จากตัวอย่างดังกล่าว เมื่อเด็กทำของเล่นตกข้างเปล เด็กจะมองหาของเล่นนั้น หรือผู้ใหญ่แก้งหยิบของเล่นไปจากมือเด็ก ๆ จะหงุดหงิดและร้องไห้เมื่อไม่เห็นของเล่นในมือ บรูเนอร์ ตีความว่า การที่เด็กมองหาของเล่นและร้องไห้หรือแสดงอาการหงุดหงิดเมื่อไม่พบของเล่นแสดงให้เห็นว่า วัยนี้เด็กมีภาพในความคิดหรือการจินตนาการ (Iconic representation) ซึ่งต่างจากวัยที่เด็กคิดว่าการสัมผัสคือการสัมผัสของเล่นในขั้นนี้จะตรงกับขั้น Concrete operation stage ของเพียเจต์

3. การเรียนรู้โดยใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Representaion) เป็นขั้นการเรียนรู้ที่เด็กสามารถเข้าใจการเรียนรู้ซึ่งเป็นนามธรรมต่าง ๆ ได้เป็นขั้นการเรียนรู้ขั้นที่สูงสุดของการพัฒนาทางด้านความรู้ ความเข้าใจซึ่งเด็กสามารถคิดหาเหตุผลและในที่สุดจะเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ขั้นนี้ตรงกับขั้น formal operation ในทฤษฎีของเพียเจต์

จากการศึกษาความหมายของของเด็กปฐมวัย สรุปได้ว่า ทักษะด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยเป็นการเตรียมความพร้อม เด็กควรมีประสบการณ์ในการอ่านผ่านเรื่องราวประสบการณ์ต่าง ๆ จากการเรียนรู้ประสาทสัมผัสจากรูปธรรมสู่นามธรรมเช่น การอ่านภาพจากหนังสือ อ่านเครื่องหมายและอ่านสัญลักษณ์ เด็กเกิดความคุ้นเคยและเคยชินกับการอ่านหนังสือจนพัฒนาเป็นนิสัยรักการอ่าน

พัฒนาการทักษะการอ่าน

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยโดย นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช, (2557) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการพูดคุ้ยและการอ่านหนังสือด้วยกัน การเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยที่สามารถนำไปใช้ได้มี (Pre-reading skills) ดังนี้

1. การจับคู่ (Matching) พ่อ แม่สามารถสอนให้ลูกเรียนรู้เกี่ยวกับ การจับคู่ระหว่างรูปร่าง รูปแบบตัว อักษรและคำ พูด คุ้ยกับลูกเรื่องเกม การจับคู่ เช่น จับคู่บัตรภาพกับ

ตัวอักษร เมื่อลูกดูบัตรภาพแล้วให้ออกเสียงเรียกชื่อบัตรภาพนั้น และบอกตัวอักษรที่ตรงกับบัตรภาพพร้อมกัน

2. เสียงสัมผัส (Rhyming) สอนเรื่องการบอกคำที่จบด้วยเสียงที่เหมือนกันเล่นเกมกับลูกโดยให้บอกคำที่มีเสียงเหมือนกันเล่นคำ ที่ออกเสียงคล้ายกัน หรือชักชวนให้ลูกร้องเพลงต่อเพลง ง่าย ๆ ที่ลูกสามารถร้องได้ การเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านในเด็กปฐมวัย (Pre-reading skills)

3. ทักษะเกี่ยวกับตัวอักษร (Letter skills) สอนให้ลูกจดจำรูปร่างของตัวอักษรและเสียงของ ตัวอักษร ให้ลูกสังเกตตัวอักษรจะช่วย ให้ลูกจำได้ดีขึ้นและออกเสียงตัวอักษร นั้นให้ลูกฟัง เช่น ตัวอักษรจากหนังสือ ก ข ค หรือ A B C แม่เหล็กตัวอักษรบล็อกหรือภาพตัดต่อ (puzzles) ที่เป็นตัวพยัญชนะ แผ่นภาพพยัญชนะ หรือของเล่นเด็กที่กดแล้วมีเสียงเป็นคำอ่าน แล้วให้ลูกพูดตามอ่านหนังสือกับลูกโดยพ่อแม่ชี้นิ้วไล่ไปตามคำที่อ่าน

4. ทิศทาง (Direction) สอนเรื่องตัวอักษรเรียงจากด้านซ้ายไปด้านขวา วิธีการอ่านหนังสือต้องเริ่มจากซ้ายไปขวาและจากบนลงล่าง การเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านในเด็กปฐมวัย (Pre-reading skills)

5. ทักษะการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ (Motor skills) การฝึกเขียนตัวอักษรและคำต่าง ๆ จะช่วยให้ลูกซึมซับการอ่านได้ดีขึ้น สอนให้ลูกฝึกเขียนตัวอักษรและคำโดยเลือกใช้ดินสอที่เหมาะสมกับมือของลูกจะช่วยให้เขาควบคุมการเขียนได้ดี เล่นกับลูกโดยใช้กิจกรรมที่เน้นการใช้กล้ามเนื้อมือ เช่น การขยำ การ บีบ การฉีก การตัด

6. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับภาพพิมพ์ (Concepts of print) สอนเรื่องวิธีการใช้หนังสือว่าต้องเปิดจากขวาไปซ้าย รูปภาพที่แสดงเป็นรูปประกอบคำในหนังสือนั้น เนื้อเรื่องมีการเริ่มต้น กลางเรื่องและตอนจบ ขณะอ่านอาจใช้คำถามเพื่อให้ลูกมีส่วนร่วมหรือพาลูกไปร้านหนังสือวันหยุดให้เขาได้เลือกซื้อหนังสือที่เขาสนใจและเหมาะสมกับวัย หลังการอ่านถามคำถามเพื่อให้ลูกมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่ได้อ่าน การเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านในเด็กปฐมวัย (Pre-reading skills)

7. ทักษะด้านภาษา (Language skills) พ่อแม่ควรทราบว่ายี่งลูกมีประสบการณ์เกี่ยวกับภาษามาก ก็ยังทำให้ลูกเรียนรู้การอ่านได้ง่ายขึ้น พ่อแม่จะช่วยให้ลูกมีทักษะด้านภาษาได้โดยการให้เขามีส่วนร่วมในการฟัง และ พูดคุยสนทนาทั้งกับผู้ใหญ่และกับเด็กด้วยกัน เพื่อให้ลูกได้พบเจอกับคำศัพท์ที่แปลกไปจากชีวิตประจำวัน รู้จักการใช้คำที่เหมาะสมกับคู่สนทนา ฝึกให้ลูกฟังเรื่องเล่าหรือบทกวีต่าง ๆ เป็นต้น

งานวิจัยของ Walsh (2003) ที่ศึกษาการตอบสนองต่อนิทานภาพของเด็ก โดยอ่านหนังสือภาพให้เด็กฟังและเก็บข้อมูลจากการเล่าของเด็ก ส่วนใหญ่ตอบสนองทางการอ่าน โดยสร้างความหมายเชื่อมโยงกับภาพที่ปรากฏในหนังสือ มีเด็กเพียงจำนวนไม่กี่คนที่เชื่อมโยงผ่านเรื่องจากตัวอักษรลักษณะความเชื่อมโยงกับภาพที่เด็กสร้างความหมายแบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. การระบุชื่อ (Labelling) เมื่อเด็กบอกชื่อหรือระบุสิ่งต่างๆในภาพ เช่น การชี้ไปที่สัตว์ในภาพ และบอกว่า “ม้า” หรือพูดว่า “มีนกบนต้นไม้” เป็นต้น การระบุชื่อเป็นส่วนสำคัญของพฤติกรรมอ่านในขั้นต้น

2. การสังเกต (Observation) เมื่อเด็กให้ข้อมูลและรายละเอียดจากเรื่องมากกว่าการระบุชื่อ เช่น การบอกว่าเด็กในหนังสือภาพปีนต้นไม้เพราะต้องการดูสัตว์ต่าง ๆ เป็ดในภาพกินน้ำจากรางน้ำ เป็นต้น

3. การให้ความเห็น (Comment) เมื่อเด็กให้ความเห็นใน 3 ประเภทดังนี้

3.1 เชื่อมโยงการสังเกตภาพกับประสบการณ์ในชีวิตจริง เช่น การบอกว่า “แม่ไม่ให้ปีนต้นไม้” เมื่อสังเกตเห็นเด็กในหนังสือภาพปีนต้นไม้

3.2 สะท้อนสุนทรียภาพ ชื่นชอบตอบสนอง และแสดงทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน โดยเด็กสนุกกับการระบุชื่อ ชื่นชอบให้ดู และตอบสนองสิ่งที่เห็นอย่างมีความสุข เช่น “ดูนี่สิ”, “หนูชอบแมว” เป็นต้น

3.3 เชื่อมโยงกับหนังสือภาพเรื่องอื่นที่ใกล้เคียงกับเรื่องที่อ่าน เช่น การบอกว่า “ที่โรงเรียนหนูก็มีเรื่องเกี่ยวกับหมาป่า” เป็นต้น ซึ่งเป็นการแสดงความเห็นว่า หนังสือทั้งสองเล่มมีความเชื่อมโยงกันและภาพทำหน้าที่ในการตีประสบการณ์เดิมของเด็กมาใช้ในการสร้างความหมาย

จากการศึกษาพัฒนาการการอ่านของเด็กปฐมวัย สรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยจะอ่านจากรูปภาพ สัญลักษณ์พัฒนาไปสู่ขั้นของทิศทางตัวอักษรผ่านการสัมผัส จับ ดู และพัฒนาสู่คำสื่อความหมายโดยผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

บอร์ดเกม

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบอร์ดเกม ได้มีผู้ให้ความหมายของบอร์ดเกมไว้ดังนี้ บอร์ดเกม หรือ เกมกระดาน เป็นเกมที่สร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือผู้เล่น ต้องใช้แผนการหรือ กลยุทธ์เข้าช่วย เพื่อที่จะให้ตนชนะ ซึ่งเกมกระดานมีรูปแบบเฉพาะสำหรับแต่ละเกม แตกต่างกันบางเกมสอนให้รู้จักการวางแผนระยะสั้นและระยะยาว (Hinebaugh, 2009) เกมกระดานมีประโยชน์ให้เด็กได้วางแผนได้ พูดคุยหรือต่อรองร่วมมือกันแสดงถึงการมีน้ำใจ ตัดสินใจของตนเองและฝึกแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป (Blair and Razza, 2007)

บอร์ดเกมมีความสำคัญ และประโยชน์ต่อผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น เป็นพื้นที่ของประสบการณ์การเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ชีวิตจริง ใช้วัสดุที่น่าสนใจให้ผู้เรียนได้สัมผัส เสริมสร้างการเรียนรู้แก่ผู้เรียนผ่านความสนุกที่ได้จากบอร์ดเกม ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกภาษา ช่วยให้สื่อสารผ่านการคิดแก้ไขปัญหาผู้เรียนได้ผ่อนคลายหรือช่วยให้เด็กมีโอกาสนฝึกทักษะหลากหลาย เช่น การสังเกตสีหน้า คำพูด หรือท่าทางการแสดงออก การให้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ (Rodilla, 2012)

ดังนั้น การนำบอร์ดเกม หรือ เกมกระดานที่มีลักษณะให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น สร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนถ่ายทอดการสื่อสารใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกตสีหน้า คำพูด หรือท่าทางการแสดงออก ดังนั้นเกมกระดานจึงช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านภาพ สัญลักษณ์ และพูดสนทนาโต้ตอบ พูดเป็นคำศัพท์ เป็นประโยคและพูดเป็นเรื่องราว จากวิธีการถ่ายทอดการสื่อสารขณะเล่นบอร์ดเกม โดยยึดหลักการจัดประสบการณ์ สาระที่ควรเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ชุดบอร์ดเกม

บอร์ดเกม หรือ เกมกระดานที่มีลักษณะให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาพ สัญลักษณ์ และ พูตเป็นคำศัพท์ เป็นประโยคและพูตเป็นเรื่องราวที่ยึดหลักการจัดประสบการณ์ สติปัญญา ประสบการณ์สำคัญเรื่องภาษาและการรู้หนังสือ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และความต้องการในการเล่น และการกระทำต่าง ๆ การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์หรือเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ ของสิ่งต่าง ๆ การอ่านหลากหลายวิธี อ่านหนังสือภาพ อ่านหนังสือนิทาน อ่านป้ายและสัญลักษณ์ อ่านอย่างอิสระตามลำพัง อ่านร่วมกัน อ่านโดยมีผู้ชี้แนะ การเล่นเกมทางภาษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2568) บอร์ดเกมส่งเสริมทักษะการพูดและการอ่านของเด็กปฐมวัยมีสีสันที่สดใส เป็นกระดานรูปวงกลม การ์ดหลากหลาย นานาพิกาจับเวลา ลูกเต๋า เกี่ยวกับ อาชีพ ยานพาหนะ สัตว์ ผักผลไม้ ตัวเลขตัวอักษร สี และรูปร่างรูปทรง

ชุดบอร์ดเกม
ที่มา : ฐานรี มหายนันท์, 2568

ชุดบอร์ดเกม เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย เป็นการใช้ชุดบอร์ดเกมโดยผู้เล่นจะทำการพูดคำศัพท์ เช่น พูตชื่อ พูตเป็นประโยค ใครทำอะไร ที่ไหน และพูตเป็นเรื่องราว ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากการสังเกต สัมผัส ผนวกเข้ากับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งอ่าน

จากภาพและสัญลักษณ์ผ่านการอ่านการ์ด สุ่มโยนลูกเต๋า บอร์ดเกมมีตัวเดินเกมคือวางหมากเพิ่มกฎกติกาเพิ่มเรื่องช่วงเวลา ตามความง่ายของการเล่นเกม ครูมีหน้าที่เป็นโค้ชส่งเสริมและกระตุ้นผู้เรียนทำการสังเกตพฤติกรรม ก่อน ระหว่าง และหลังจบเกม

ตารางที่ 2 การใช้ชุดบอร์ดเกม เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย

การเล่นเกม	ส่งเสริมทักษะการพูดและทักษะการอ่าน
ชุดบอร์ดเกมที่ 1 ลูกเต๋าคำศัพท์ ภาพที่ 1 เด็กเล่นเกมลูกเต๋าคำศัพท์ ที่มา: ณัฐนรี มหายศนันท์, 2568	1. ทักษะการพูด เด็กพูดคำศัพท์จากภาพที่โยนลูกเต๋าคำศัพท์ได้แก่หมวดสถานที่ เด็กพูดคำศัพท์สถานที่นั้น ๆ ตัวอย่างคำเช่น สวนสัตว์ 2. การอ่าน เด็กอ่านจากรูปภาพที่สังเกตทำการชี้ภาพสวนสัตว์มีสัตว์หลายชนิด บอกชื่อเช่น สิงโต ยีราฟ
ชุดบอร์ดเกมที่ 2 ภาพที่ 2 เด็กเล่นเกมประโยคลูกเต๋าคำของเรา ที่มา: ณัฐนรี มหายศนันท์, 2568	1. ทักษะการพูด เด็กคนที่ได้เล่นลำดับที่ 1 พูดเป็นประโยคจากภาพที่โยนลูกเต๋าร่วมกันทั้ง 4 คน เด็กเล่นวนจนครบ 4 คนเช่น อาชีพ สถานที่ ตัวเลข ผักผลไม้ เด็กพูดตามภาพ เช่น โดยขึ้นประโยค ใคร ทำอะไรที่ไหน ชาวสวนรดน้ำผักผลไม้ มีหมู 3 ตัว เด็ก ๆ จะทำตามกฎกติกาที่ช่วยเหลือกันได้ตามสถานการณ์ 2. การอ่าน เด็กอ่านจากรูปภาพ สัญลักษณ์เกี่ยวกับตัวเลข รูปร่างรูปทรง ตัวอักษร สี ที่สังเกตทำการชี้ภาพ เช่น ในสวนมีผักสีเขียว แดง
ชุดบอร์ดเกมที่ 3 การ์ดพูดได้ใบทำ ภาพที่ 3 เด็กเล่นเกมการ์ดพูดได้ใบทำ ที่มา: ณัฐนรี มหายศนันท์, 2568	1. ทักษะการพูด เด็กพูดเป็นเรื่องราวจากการสังเกตการทำท่าทางของเพื่อนจากภาพที่สุ่มจับการ์ดได้ เช่น เด็ก กำลังนั่งรถตู้ไปโรงเรียน “อย่างไร” มีเด็กจำนวนหลายคน ผู้ชายหญิง เป็นต้น 2. การอ่าน เด็กอ่านจากรูปภาพที่สังเกตทำท่าทางสื่อความหมายจากภาพ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การเล่นเกม	ส่งเสริมทักษะการพูดและอ่าน
ชุดบอร์ดเกมที่ 4 บอร์ดเกมตามหาจนเจอ ภาพที่ 4 เด็กเล่นบอร์ดเกมตามหาจนเจอ ที่มา: ญฐนรี ร่มหายศนันท์, 2568	1. ทักษะการพูด เด็กพูดคำศัพท์ พูดเป็นประโยค พูดเรื่องราวจากการสังเกตการ์ดที่วางได้ 2. การอ่าน เด็กอ่านจากรูปภาพ สัญลักษณ์เกี่ยวกับมีในการ์ดเกมร่วมกับบอร์ดเกมแล้ววางมากเด็ก ๆ ชี้ภาพเพื่อเฉลยคำตอบแก่เพื่อน ๆ เมื่อตนเป็นผู้พบเจอก่อนเป็นคนแรก

สรุป

การใช้ชุดบอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3/4 อายุ 5-6 ปี โรงเรียนบ้านห้วยต้มชัยยะวงศาอุปถัมภ์ ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เป็นการใช้ชุดบอร์ดเกม เป็นเกมกระดาน การ์ดเกม มีอุปกรณ์ประกอบการเล่นได้แก่ กระดาน หมากเดินเกม ลูกเต๋า การ์ดเกมเป็นตัวกำหนด โดยวิธีกระบวนการเล่นเกม เล่นเดี่ยวเล่นเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ จัดลำดับผู้เล่นโดยใช้อุปกรณ์ในการเล่นแต่ละครั้งตามชุดที่เล่น ลักษณะการเล่นเล่นทายคำ ไข่ทางจากการสังเกตการ์ดเล่าเรื่อง ส่งเสริมทักษะการพูดและทักษะการอ่าน โดยใช้วิธีการเล่นกับชุดบอร์ดเกมที่ให้เด็กได้พูดเป็นคำ เป็นประโยค เป็นเรื่องราว เรียงประโยคได้ดีขึ้น ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไรและอ่านภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ จากการชี้ บอกผ่านการใช้ประสาทสัมผัส และชี้เป็นลำดับขั้นตอนชี้จากบนลงล่าง ช้ายไปขวาได้มากขึ้นจากเดิม เด็กเกิดคลังคำศัพท์และประสบการณ์เดิมร่วมกับประสบการณ์ใหม่ ทำให้เด็กเรียนรู้จากรูปธรรมและยังช่วยเสริมทักษะด้านสังคม กฎกติกา กล้าพูดการแสดงความคิดเห็นช่วยเหลือเพื่อนตามสถานการณ์นั้น ๆ เมื่อเพื่อนบอกไม่ได้หรือประมวผลช้ายอมรับนับถือ ชื่นชมเมื่อจบการเล่นบอร์ดเกม

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2568). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2568 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี*, กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนิพรรณ จาติเสถียร, กันตวรรณ มีสมสาร, อภิรดี ไชยกาล, ธิดา พิทักษ์สินสุข, และสมกิต วงศ์มาก. (2560). *การส่งเสริมความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนสุทิดาฯ สยามบรมราชกุมารี, บริษัท พลัสเพรส จำกัด.
- ทิตินา แคมมณี, ศิริชัย กาญจนวาสี, พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์, ศรีนคร วิริยะสินันท์, นวลจิตต์ เขาวงกิตพงศ์, และปัทมศิริ ธีรานุรักษ์. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ธาม เชื้อสถาปนศิริ. (2568). *การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กปฐมวัย สู่วัยเรียน สำคัญอย่างไร*. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. <https://op.mahidol.ac.th/ga/learning/>.
- นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช. (2557). *การเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านในเด็กปฐมวัย (Pre-reading skills)*. พิมพ์ครั้งที่ 1. สถาบันราชานุกูล, โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- นิตยสาร สสวท. (2566). *สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. ฉบับที่ 245, โรงพิมพ์สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- รังสรรค์ จันต๊ะ. (2541). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ศท 130 : ภาษาไทย*. เชียงใหม่ : คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. (ม.ป.ป.). *พัฒนาการทางภาษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญพัฒน์.
- เบญจมาศ พระธานี. (2538). *ความผิดปกติทางการพูดและภาษา*. ขอนแก่น: ภาควิชาโสตคอ นาสิกларังษ์วิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Blair, C., and Razza, R. P. (2007). *Relating effortful control, executive function, and false belief understanding to emerging math and literacy ability in kindergarten*. Child Development, 78(2), 647-663.

